

[Undervisningsministeren.]

Uvillie paa, vi kan ikke lægge Hindringer i Vejen for en Udvikling, der synes at være naturlig dér og alle andre Steder, hvor en Nation med sit eget Sprog vaaagner til Selvbevidsthed. Det kan vi ikke.

Men paa den anden Side: Færøerne er en Del af det danske Rige, Færøerne er et Amt i Danmark, ogsaa Kommunerne deroppe er Kommuner i Danmark, danske Kommuner, med deres Rettigheder, med deres kommunale Selvstyre i samme Omfang, som andre danske Kommuner har det, de har ogsaa et Ord at tale med her. Man vil ikke kunne forhindre en Udvikling, der har tegnet sig saa tydeligt, som denne har, i de sidste 70—80 Aar, man vil ikke kunne forhindre den i at gaa sin naturlige Gang; men Maalet maa være, at man paa Færøerne, som et Led af Danmarks Rige, stadig opretholder, vedligeholder og udvikler Kendskab til og Kundskaber i Dansk, som — det erkender alle paa Færøerne — er og fremdeles bør være Kulturbroen over til den danske, hele den nordiske, til den fælleseuropæiske Kultur.

Er det muligt? Det er saa i Virkeligheden det afgørende Spørgsmaal i Øjeblikket. Er det muligt med det Skolevæsen, man i Øjeblikket har paa Færøerne? Hvis Færøsk bliver det aldeles overvejende eller det eneste Undervisningssprog, er det saa muligt, at dette Kendskab til Dansk, denne Kundskab i Dansk kan opretholdes? Det er det store vanskelige Spørgsmaal. Da Ministeriet i 1919 spurgte Lagtinget derom, svarede Selvstyrepartiet et resolut: Ja, det vilde være muligt, Sambandspartiet benægtede det.

Jeg siger altsaa: Hvis man samtidig med nu paa Lagtinget i 1930 at gøre det Forsøg, som jeg henstiller maa blive gjort — og jeg tror, det vil være muligt, at de divergerende Anskuelser kan samle sig om en enig eller nogenlunde enig Indstilling, som da vil tjene Ministeriet til Rettesnor for en Ændring af Anordningen af 1912 — tager Spørgsmaalet om en Forbedring, en Udvikling, en Reform af det færøske Folkeskolevæsen op, som jeg haaber maa vække lige Interesse i alle de tre Partier deroppe, blandt alle Færinger, saa tror jeg, at hele Spørgsmaalets Løsning i høj Grad vil lattes. Om det saa kunde føre til, at Partierne i Stedet for som de — til Tider i hvert Fald — har gjort: at kæmpe saa ivrigt om dette Sprogspørgsmaal kunde faa det Stridsspørgsmaal bilagt og optage en ædel Kappelstrid om at forbedre og udvikle de færøske Skoleforhold: til en virkelig

tidssvarende Stilling, saa tidssvarende, som man kan vente under de Vanskeligheder, som de selvfølgelig har deroppe, hvortil jeg tror bl. a. det færøske Socialdemokrati i høj Grad sammen med de andre Partier vil yde sin Medvirkning, saa tror jeg, vi vilde komme ind i en lykkelig Udvikling, der paa en Gang kunde gøre Børnenes almindelige Talesprog til det væsentlige Grundlag for Undervisningen og paa den anden Side kunde opretholde, underbygge Kendskabet til Dansk, som alle Partier paa Færøerne, alle Færinger anerkender som nødvendigt. Det kan have sine Vanskeligheder for en lille Befolkning, der er stillet saaledes, at man skal lære to Sprog; det har, som der stod i Udvalgsbetænkningen, jeg citerede for lidt siden, for saa vidt ogsaa sine Fordele: det kan udvide Horisonten, og i saa Fald kan Hindringen for et godt Skolevæsen forvandles til en Betingelse.

Jeg tror dermed, at jeg har besvaret den stillede Forespørgsel, om end ikke med et Ja eller Nej — det tror jeg ikke, Tiden i Øjeblikket er til, det kan maaske komme i næste Rigsdagssamling. Først vil jeg afvente, om man ikke kunde naa denne Enighed deroppe, om man ikke kunde komme ind paa det Spørgsmaal, som jeg her har antydet. Jeg synes, der i Betænkningerne fra 1928 er et særdeles godt Grundlag at bygge sine Forhaabninger paa.

Forespørgeren (Patursson): Jeg maa anmode om Tilladelse til at gaa lidt dybere i Historien, end Undervisningsministeren gjorde, eftersom vi i det hele taget skal behandle de historiske Skoleforhold eller Undervisningsforhold paa Færøerne. Jeg maa anmode Formanden om Tilladelse til ogsaa at anføre nogle Citater....

Formanden: Korte Citater, ja.

Patursson: De skal blive meget korte. Den højtærede Undervisningsminister gik tilbage til 1845. Men Færingerne er ikke et Folk fra 1845, Færingerne er et Folk fra Aar 800, og de Mennesker, der har levet paa Færøerne før 1845, har ogsaa haft et Skolevæsen. Det skal jeg nu omtale en lille Smule, for vi staar jo paa vore Forfædres Skuldre, vi senere Slægter kan ikke forstaa vor egen Tid; hvis vi ikke kender vor Fortid.

Vor først-kendte Pædagog — det var Trond i Göte — brugte Modersmaalet som Undervisningssprog. Der er heller ikke Tvivl om, at den højere Skole, der omkring